

אבנים טובות

מאוצר המנוצר של תורת רבותינו הקדושים

בארח צדקה אהלך (ג)

לקט בענין צדקה וגמילות חסדים

קודם התפלה

תהלים נוטריקון ל'א ת'קפוף י'דך מ'אחיך ה'אביון, ומה שאיתא בשל"ה הקדוש לומר תהלים קודם התפלה יש בזה גם כן כוונה ליתן צדקה קודם התפלה ע"ד ר"א יחיב פרוטה לעני והדר מצלי.

(שמע שלמה)

ארץ ישראל

בהיות בקהילת סטאלין ראיתי פנסק קטן ספר כתב יד נחמד מדברי הרב הקדוש מוריניו רבי אהרן [הגדול] מקארלין זי"ע. וכתוב שם ליתן צדקה לקופת רבי מאיר בעל הנס לארץ הקודש קודם התפלה, ומעלת הצדקה הזה קודם תפלה (מלבד שהוא כדרז"ל יחיב פרוטה לעני והדר מצלי וכו'. וכן פסקינו בשו"ע או"ח סי' צ"ה סעיף י') שעל-ידי שנותן צדקה עבור בני ירושלים וארץ ישראל (שזהו מרמבה"ג) על-ידי-זה יעלה במחשבתו את תפלתו דרך ארץ הקודש כמו שכתוב והתפללו דרך ארצם ודרך ירושלים ובית המקדש תובב"א.

(דברי תורה - מונקאטש)

מוטל עלי לעשות

כשקיבל הרב [הסב"ק מסטאלין זי"ע] ביריד בשנת תקס"ד נדבה הגונה לחלקה לנצרכים, אמר בזה הלשון: כל זמן שיכולים להיטיב לבר ישראל, בכח ובמוחו ובאבריו של הקב"ה שחנני ה', מוטל עלי לעשות.

(ש"ה סעיפים)

ירחיב לבו

ויכלא העם מהביא (שמות ל"ד), לשון כלתה, שעל-ידי כח הצדקה והתרומה, זכו לבא לכלות הנפש, וכמו ששמעתי מאדמו"ר ז"ל, על-פסוק מתן אדם ירחיב לו (משלי י"ח) שירחיב לבו.

(שם)

לפחד מהעני

מיא גיהער מורא האבין פאר דעם ארומאן וויא פאר איין שווערד. [- צריך לפחד מהעני כמפני חרב שנונה]. (בית אהרן קנ"ז.)

מקושר בהעני

דאס הארץ דארף זיין אן גיקניפט אין דעם ארומאן וויא אין דעם שענסטין. [- הלב צריך להיות מקושר בהעני, כבאיש המכובד ביותר].

(שם)

בבבי תרי ותלת...

פירותיך מתוקים

תספרו ממופתי, ספרו מהיראת שמים שלי"ו אמור להיות נר לרגלו של כל אשר נשמת חסיד באפו, כי לא על אותות ומופתים תפארנו, וכל שכן שלא על דברים חיצוניים גדולתנו, כי אם על היראת שמים' שהחדירו בנו הבעש"ט הק' ותלמידיו. על משנתם הטהורה אשר היא היא המדריכתנו על מי מנוחות בעולמנו, וכל ההולך לאורם ישכון בטח.

בעמדנו סמוך ונראה ליום ט"ו בשבט, הרי לכל מי אשר מוח בקדקדו להסיח דעת מעריכת הפירות הססגונית הנהוגה, ולהעמיק ולעיין מעט מהו משמעותו של יום זה מפייהם של רבותינו מאורי ארץ, ומהי המסקנא המתבקשת של כל אחד לעצמו.

ובכן, מרן אדמו"ר הזקן זי"ע בספרו (בית אהרן, קנ"ו) מפרש את דברי המשנה (ראש השנה א) בחמשה עשר בשבט ראש השנה 'לאילן' - בלשון יחיד, ע"פ המדרש (בראשית כה, יא) משל למלך שהיה לו פרדס והיו בו שתי אילנות כרוכים של סם חיים ושל סם המות וכו', וכך הוא הפירוש במשנה ראש השנה לאילן, לאילנא דחיי, לקבל חיות מאילנא דחיי על כל השנה."

ומפרש מרן אדמו"ר זי"ע (שם): "דהגם ששגבו מאד דבריו הק', אולם בדרך פשוט כוונתו, להני תרי אילנא, יצר הטוב ויצר הרע, ששניהם כרוכים יחד בלבו של האדם, האחד של סם חיים והשני להיפך רח"ל. ולזה רומז התנא לאילן בלשון יחיד לרמז על אילן החיים הוא היצר הטוב, שביום זה חמשה עשר בשבט מסוגל לקבל בו חיות מאילנא דחיי על כל השנה, ולכן היו הצדיקים בכל הדורות מרעישים כל כך ביום הזה, כי גדול הוא היום מאד לקבל בו חיות היצר טוב לכל השנה.

ולכן מן הראוי שיקבל כל אחד על עצמו קבלה טובה בענייניו הצריכים תיקון, ולחדש בו דבר אשר יעמוד לזכות על השנה הבעש"ט שיתברכו פירותיו, ובזכות זה יערה הקב"ה ממרום רוב השפעות ברכה וטובה לכל בני ישראל."

שבתא טבא

איגוד האברכים

מעשה במרן הבעש"ט הקדוש זי"ע, אשר ביום ט"ו בשבט שהה יחד עם סיעת תלמידיו על אם הדרך. ביקשו התלמידים לברך על הפירות כמנהג ישראל, אך בארצות אירופה בזו התקופה אין מצויים פירות על האילנות, ואף עלים אין בהם, יען כי אז כל העצים מכוסים בשלגים. הבעש"ט הק' שישב שקוע בשרעפיו הקדושים והתלמידים הביעו את רצונם לפניו. הורה להם הבעש"ט לעצור את עגלתם על יד אילן אחד שנקרה בדרכם, ואמר להם לילך ולקטוף ממנו את התפוחים...

התלמידים שלא הבחינו עד לרגע זה בשום פרי על העץ המושלג, ירדו מהעגלה, ניגשו אל העץ, והנה לגודל הנס, תפוחים יפים ועסיסיים מצפים להם על ענפיו. קטפו התלמידים את הפירות המופלאים, בירכו עליהם בדביקות ובכוונה וטעמו מהם. בין התלמידים היה גם הרה"ק רבי דוד לייקעס זי"ע, אשר חפץ היה מאד לספר ולהראות את האות והמופת הגדול לבני עירו, על כן נטל כמה מן התפוחים וצרם במטפחתו למען יהיו לעדות בידו, אך הנה, בהיותו בדרך נתמנע רבי דוד קימעא, ומשקהיץ הבחין לחרדתו כי המטפחת ריקנית מכל, אפילו תפוח אחד אינו בנמצא. צער רב מילא את לבו על אבדן הני תפוחי קדישין.

הרגיש הבעש"ט הקדוש בצערו ושאלו לפשר הדבר, משענה כי חפץ היה להראות ולספר לבני העיר את המעשה המופלא, נענה הבעש"ט ואמר:

"איננו רוצים שתספר מאתנו מופתים... ספרו נא מהיראת שמים שלי"ו"

והוסיף וסיפר כי "פעם קרענו אריה מכח היראת שמים שלנו". היה זה כאשר הבעש"ט הקדוש עמד להתפלל ביער ואריה טורף בא לקראתו, מיד העמיק הבעש"ט הק' במילה 'ראה' שהיא כאותיות 'אריה', והתלבש במידת היראה. לאחר שסיים את תפילתו נמצא האריה על הארץ כשהוא קרוע לגזרים.

(אורחות אהרן - ט"ו בשבט)

משפט נוקב זה של מרן הבעש"ט הק' - "אל

דרך ארץ קדמה לתורה

שבאכילתו המהירה סיפק את תאוותו הגדולה לאכול את המרק. סיפור זה ממחיש לנו שאכן בהתבוננות מעמיקה בנבכי המדות הרעות בשביל למגרן, עלולות לגרום את ההיפך.

ולא נחם אלקים

מפרש אדמו"ר הזקן ז"ע: זהו שאמר הכתוב "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר אלקים פן ינחם העם בראותם מלחמה ושוב מצרימה".

פירוש, הקב"ה לא הנהיג את ישראל במדת 'דרך ארץ' - לעבוד על תיקון מדותיהם, כי קרוב הוא - המדות הרעות קרובים ללב האדם והוא נמשך אחריהם, גם אם כוונת האדם להתבונן במדות אלו בשביל לראות פחיתותם ולמאוס בהם, זה מועיל לו רק בזמן שאין תאוות המדה היא ניצתת בקרבו, אך כאשר עומד הוא במלחמה, בשעת מעשה, אזי פן ינחם העם בראותם מלחמה, ושוב מצרימה - עלולים הם לשוב לדרכם הרעה.

יראה כזאת וכזאת, אזי הגם שכוונתו היא בשביל לגרום לעצמו להתרחק מן החטא, עלול הוא לגרום ההיפך ולעורר בעצמו את התאוה.

מעשה באברך שהביאו לפניו קערת מרק חמה. אותו חסיד ריחק את הקערה וקרבה, נטל את הכף בידו והניחה, עד שלבסוף אכל את כל הקערה במהירות, שאלו אותו מה זאת, ענה החסיד, מתחילה כשהביאו לפני את המרק התעוררה בי תאוה לאוכלה, ואמרת, לא אוכל עד שתתקרר תאוותי, וריחקתי את הקערה. כשהרגשתי שנצטננה התאוה חזרתי וקרבתני את הקערה, אך כשנטלתי את הכף הרגשתי שוב שהתאוה מתעוררת בי, חזרתי והנחתי את הכף עד שתאוותי תצטנן שוב, וכאשר הרגשתי שאכן תאוותי שקעה, או אז חטפתי ואכלתי את כולה במהירות טרם תשוב תאוותי.

סיפור זה סיפר הרה"ח רבי לייבעק גלובערמאן ז"ל, ואמר. שימו לב איך שאברך זה לא קלט

ידוע מאמר חז"ל 'דרך ארץ קדמה לתורה, ופירושו: שאי אפשר להשיג את אור התורה, רק לאחר שהשלים עצמו בדרך ארץ, כי 'דרך ארץ' מכשרת את האדם להיות כלי הראוי לקבל את אור התורה. 'דרך ארץ' - כוללת שני ענינים, האחד, כמו שגורר בלשונו 'להתנהג בדרך ארץ', כלומר אנושי ומכובד, שלא יאכל דרך רעבתנות ולא ידבר בגסות ודרך חנופה וכדומה. והשני, כמו שפירש הרמב"ם בפירוש המשניות, שכל המדות של האדם הם בכלל דרך ארץ.

התבוננות בפחיתות המדות

לכאורה, אופן עבודת תיקון המדות הוא על ידי התמקדות בכל מדה ומדה, להתבונן בפחיתותה עד שיוחלט בלבו שצריך למגר את המדה הרעה הזו, ואחר כך להתבונן בגורמים המביאים למדה זו להתגבר - ולמצוא את הדרכים לבטל גורמים אלו. כמו כן, להרגיל עצמו להתנהג במדות טובות, היפך המדות הרעות, עד שיהפכו אצלו לטבע שני. וכך צריך לעבוד על כל מדה ומדה.

אולם דרך עבודה זו יש בה חסרון, כי עצם ההתעסקות במדות הרעות עלולה לעורר את אותן המדות והשפעתן על נפשו, הגם שכוונתו היא להיטיב ולהתרחק ממדות רעות. כגון כשנצרך אדם ללכת ברחוב, אם בצאתו יתחיל להתבונן כמה רעה יוכל להמיט על נפשו אם יביט כה וכה, פן

התמקדות בטוב

אלא הדרך הטובה היא שיסיח דעתו ממדות רעות אלו, ויקדיש כל דעתו ומרצו לעבודת השם יתברך, כגון: היוצא לרחוב - יחשוב רק 'אני עבד השם והוא ציוני להשפיל עיני, והיושב לאכול - יתעמק במחשבתו ויכוון שעיקר אכילתו היא כדי לקיים את נפשו, בשביל שיהיה לו כח לעשות רצון השם יתברך, וכן בכל המדות.

אספו לי חסידי א' זיצונג

אז ישיר/ הכנה לשירת הים

ר' אלטער: אנו מתכוננים לשבת שירה בעזרת ה': החסידים הראשונים היו מברכים עצמם שיזכו לומר כל השנה את השירה כמו בשבת שירה, אם-כן עלינו לראות, על-כף-פנים, שהשירה של שבת שירה עצמה תהיה כדבעי.

בערל: רבינו, הסבא קדישא מסטאלין ז"ע, מדריכנו הלכה למעשה בסדר היום שלו - "זהה לומר פסוקי דזמרה בשמחה ובטוב לבב, ובפרט שירת הים כי זה שלימות הנפש". הדגש הוא על שמחה וטוב לבב, נו, רבותי, מהיכן מביאים את השמחה הנוחצה כל כך?

ר' אלטער: חז"ל אומרים במדרש - בשעה שעלו ישראל מן הים בקשו המלאכים לומר שירה, אמר להם הקב"ה, המתינו שיאמרו ישראל מקודם, שנאמר "קדמו שרים אחר נוגנים" בקשו הנשים לומר שירה, ולא הניחו המלאכים, ואמרו מקודם, אמר: השמים, איני מקבל דבריכם, רק הנשים יאמרו תחלה ואחר כך המלאכים וכו' - הנה, מעצם דברי חז"ל אלו כבר מתעוררת השמחה בלבנו, שהרי השירות ותשבחות שלנו, קרוצי החומר, חביבים לקב"ה יותר משירות המלאכים.

אדמו"ר הזקן, בספר הקדוש, ממש בווער בדברי המדרש הללו ומוסיף לבא: "כי ישראל הם במדריגה גדולה יותר מהמלאכים, כי המלאכים הם בחינת עבד, כי אין להם, רק מה שמצוים אותם ונקראים עומדים, אבל ישראל הם בחי' בן, שהם הולכים תמיד למעלה למעלה על-ידי עשיות שלהם ונקראים מהלכים וכו', ועל-ידי-זה הם נעשים בנים למקום ויכולים לעלות למדריגה יותר גבוה מהמלאכים, ועל-זה נאמר 'במקהלות ברכו אלקים ה' ממקור ישראל'

ענייני בגוף ונפש

אייזיק: אדמו"ר הזקן ז"ע כתב כאן בכללות שיתוקן 'כל ענייני בגוף ונפש', אולם הוא עצמו מפרט בפרטות עניינים גדולים ונפלאים של תיקונים הנעשים על-ידי אמירת השירה כדבעי. לדבריו הקדושים זה תיקון המחשבה, כמו שכותב אדמו"ר הזקן במכתבו, שצריך להאמין "שכל דיבור ודיבור הוא תיקון לכל העניינים בגשמי ורוחני, ובפסוקי דזמרה ובשירת הים. מהקדוש דקארלין קבלנו שסגולה למחשבות זרות הוא תיקון לאה, מכבוד א"א מו"ר - אביי סדר המערכה, ובהבדל לעניות דעתי שירת הים, כי כל השירה על-שם המחשבה נאמר".

כמו כן כותב עוד במקום אחר, כי אמירת השירה יכולה לפעול באדם לשנות את כל כוחותיו וטבעיו הרעים - "על-ידי השירה, אז נבהלו אלופי אדם-כחות אדם, אילי מואב-כחות אב".

ר' אלטער: בוודאי, כשנמצאים זמן מה קודם שבת שירה, יש לנו את מלוא יישוב הדעת להתכונן לה כדבעי. עלינו לשוב היטב, ולקבל על עצמנו ביתר שאת וביתר עוז לשמור העניינים והמחשבה, שכן כותב אדמו"ר הזקן בשם הסטאלינער ז"ע - "אבי זצ"ל אמר, אדם מקדש את עצמו מלמטה וכו' מקדשין אותו מלמעלה - במוח ובמחשבה, ואפשר שזהו הפירוש מה שאמרו שהי"ד על שם המחשבה נאמרה, כי זה כל האדם, כי כאשר היו"ד חותם הברית נקי גם המחשבה נקיה, ומי שיעזור לו ה' יתברך שהוא נקי יכול לומר את השירה".

נו, והרי יודע כל אחד איך שנראה, לזה מסיים אדמו"ר הזקן - "בכל דבר, אם הוא נקי אזי טוב, ובאם חסיושלום אינו נקי צריך לראות שיהיה נקי". יעורנו הש"ת על דבר כבוד שמנו.

כפי ששמעתי מא"א אדמו"ר זצ"ל - ישראל מתברכים ממקור ומשיגים בשם מה שאין המלאכים יכולין להשיג, ולזה שירת ישראל קודם לשיר של המלאכים וכו' - נו, ואתה עוד שואל מהיכן מגייסים שמחה לשירת הים? הלא הקב"ה וכל המלאכים מצפים שאני, הקטן והשפל, אפתח פי לומר את השירה הזאת.

שלמקא: אכן, אותו ענין שמביא אדם לידי שברון לב, הוא גופא סיבה לשמחה גדולה ונעלה. אדמו"ר הזקן מסביר בקטע נוסף שם, מדוע ישראל יותר גדולים מהמלאכים - "כי בעולמות העליונים שאין שם שום בחירה אין יכול להשיג להוסיף מדיליה כלום, רק מה שמראים לו גדולת הבורא ברוך הוא וברוך שמו, ואפילו מלאכים ושרפים נקראים עומדים ואין אומרים שירה עד שישראל מקדשים שמו של הקב"ה בזה העולם ואומרים קדוש ואחר-כך אומרים המלאכים, והכל הוא מפני שבזה העולם יש בחירה, והיצר הרע עושה את שלו בכל יום להסית כל איש לתאוות העולם הזה רח"ל, וכשהקב"ה עוזר לו ואינו שומע לו ומשבר לבו האבן, ואדרבה, כשמראה לו אהבת עולם הזה משיג מזה אהבת הקב"ה ומתבונן בעצמו כמה גדולים תענוגי עולם הבא ומקבל עליו אהבתו ויראתו של הקב"ה".

קלמן: חברי היקרים, בוודאי טובים ונכונים הם כל דברים עד כה, אולם זה הכל טוב כשיש מוח ולב, וניתן להתעורר במשהו, אבל האמת היא שגם כשאין שום הרגש כלל צריך להכניס את כל הכוחות בשירת הים במסירות נפש, כמו שאדמו"ר הזקן תובע: "כי בשירת הים יש הכל, מה שהיה ומה שעתיד להיות, וכל הגאולות וכל העניינים שצריך האדם, הכל נכלל בשירת הים, ואמר אם יאמר האדם שירת הים בכל לב ובמסירת נפש, כל אחד לפי מה שהוא, יתוקן כל

קפאו תהומות בלב ים

ישב הרב הקדוש, הרבי ר' שמלקא, על כסא הרבנות בעירו ניקלשבורג, ונהג נשיאותו ברמה. באחד הימים הגיע לפניו אחד מנכבדי בעלי הבתים שבעיר, אשר לא נמנה על עדת היראים, ובפיו בשורה טובה. אשתו ילדה בן למזל טוב, ועומד הוא להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה ביום השמיני למילתו. רואה הוא אפוא כבוד לעצמו להזמין את רב העיר, הרבי ר' שמלקא, ולכבודו בסנדקאות. נענה הרבי להזמנה והבטיח את השתתפותו ביום המיועד. והנה, הגיע היום השמיני. קהל המוזמנים המגוון התאסף כבר בהמוניו, גם האם והרץ הנימול נכחו במקום, והכל המתניו לכניסתו בכל רגע של רב העיר, הסנדק, אשר משום מה התאחר היום מלבוא.

השעה התאחרה מאד, והציבור החל לגלות סימנים של חוסר סבלנות. מיהר בעל הברית לשלוח שליח לרבי לראות מה אירע, ועד מהרה חזר השליח ובפיו בקשתו של הרבי - לחכות עם הברית עד חצות היום...

הציבור זקף עיניו בתמהון, אולם מפתת כבודו של הרב דמתא נאלץ להמתין. אך הנה, גם שעת חצות כבר הגיעה, והרב אינו נראה באופק. שוב נשלחו שליחים לבית הרב, אך הפעם חזרו ובפיהם מענה נחרץ של הרבי אשר פסק את פסוקו:

"אם אליהו הנביא עדיין לא הגיע לברית, שמע מינה שאין מדובר בזרע כשר... לא אשתתף בברית זו!"

הדברים התקבלו בהלם מוחלט, ופני בעל הברית חפו. יראת ה' מעולם לא היתה בלבו, הוא גמר באותה שעה בלבו, לנקום את נקמתו ברבי אשר גילה את קלון משפחתו ברבים. האיש שהיה סוחר חרוץ ועמד בקשרי מסחר עם בית המלוכה אשר בוניה, הרבה לנסוע לארמנות המלכה ולהתרועע עם המקורבים למלכות, וכבר בהדממות הראשונה שנקלעה לידיו הלשין אצל המלכה על הרב מניקלשבורג אשר הוא עוסק בכישופים. שהוא דבר הנוגד את חוקי המדינה, והעונש על זה הוא עונש מוות.

המלכה מיהרה לזמן לארמונה את הרבי ר' שמלקא, ולשמוע מפיו אודות עיסקיו המסתוריים... המכתב הגיע לידיו של הרבי, וללא שהיית יצא לדרכו, כשתלמידו, הרב הקדוש רבי משה לייב מסאסוב ז"ע מתלווה אליו.

עלו השניים הרים וירדו בקעות בדרכם הארוכה, והנה הגיעו לשפתו של נהר דונאי הקפוא. היה זה בסוף ימי החורף, כששכבת הקרח המכסה את פני הנהר מתחילה

בראותה זאת החליטה המלכה לצאת אליהם ולהקביל פניהם. הם השתרר בציבור לכבוד המלכה, כל ההמון הסתלק לצדדים כאשר המלכה ניגשה אל שני 'המלאכים' היהודים...

הרבי ר' משה לייב הביט לצדדין כה וכה, ואילו הרבי ר' שמלקא כבש את עיניו עמוק בקרקע ולא הגביה את ראשו לפני המלכה כלל.

הדבר חרה היטב למלכה והיא תמחה בקול: "וכי כך הוא דרך הנימוס, לעמוד לפני המלכה ולהסתכל על הקרקע?!"

השיבה הרבי ר' משה לייב: "הרבי מתבונן כל העת בדבר אחד, הוא מתבונן 'מאין באת ולאן אתה הולך'..."

התשובה המפתיעה נתקבלה, והמלכה הורתה לאורחים להתלוות אליה לארמון. עדים פוסעים במבואות הארמון לכיוון הטרקלין, והנה עברו ליד חדר הטיפלה. פתחה המלכה את הדלת וכשהיא מחוזה על פסלו של אותו האיש שניצב שם, שאלה את הרבי ר' שמלקא, "מה אתה אומר עליו?!"

"מי הוא זה?..." תמה הרבי ר' שמלקא.

"וכי אינך יודע?" השיבה המלכה בהתרה, "והלא זהו המלך שלי... ושל כל העולם כולו..."

שתק הרבי ולא השיב מאומה.

"מדוע אתה שותק?" שאלה המלכה.

"פשוט מאד", השיבה הרבי ר' שמלקא תשובה ניצחת - "מדרכי הנימוס הוא שכשעומדים לפני מלך, אין מדברים לפניו אלא אם כן הוא נתן רשות... אדרבה, שיתן רשות, ואז אדבר..."

(ע"פ ספר קדושת עינים)

זכור ימות עולם מאורעות השבוע אצל רבותינו הקדושים זי"ע"א

ט"ו שבט תרס"ב, סטאלין

הנחת תפילין להרה"ק ר' משה'לי מסטאלין, בן מרן אדמו"ר אור ישראל מסטאלין זי"ע, כמנהגנו ביומא דפגרא כחודש לפני הבר מצוה.

כ"ק אביו בישר על כך לחותנו הרה"ק ר' דוד מזלטיפאלי, וזה לשון המכתב:

"באתי בקול מבשר ואומר מזל טוב לכ"ק, שב"ה היום הזה התחיל להניח תפילין בנינו נכדם היקר כמר משה שליט"א, השם יתברך יעזור שיקבל עליו עול תורה ומצוות ה' ברה ביראה טהורה, שיהיה תפארת לעושיה כו', וכ"ק יזכה אתנו יחד לשמוח אם ירצה השם על כלולות יו"ח שיחיו, בשמחה של מצוה בפאר וכבוד בעטרת זקנים בני בנים ותפארת בני אבותם".

קארלינער דרך שו"ת במשנת קארלין הסלולה לנו מדור דור

שאלה:

יש אצלי א"ב-הירות בנקודה מסויימת בענין תפילה. בבית אהרן לשיעבי של פסח (פז, ד) איתא בזה"ל: מה תצעק אלי, איתא במדרש: אמר משה להקב"ה ומה לנו לעשות, א"ל הקב"ה עליך ליתן שיר ושבח וכו'. ונוכל לומר, כי דרך העולם, כשאדם נצרך לאיזו בקשה מהקב"ה אזי אומר תהלים, ובשעת אמירת תהלים הוא מחשב הבקשה הנצרך לו, אבל דוד המלך ע"ה אמר מהולל אקרא ה', היינו, כשהיה צריך לבקש מהקב"ה שיעזור לו מהשונאים שלו לא חישב זאת כלום, רק אמר שירים ושבחים להקב"ה בגודל דביקות, וממילא ומאובי אושע. כך אמר הקב"ה למשה, אתה לא תחשוב כלל שום דבר, רק תאמר שיר ושבחה, ולראות לדבק ולייחד את ישראל לאביהם שבשמים, וכשידבקו עמך אלי אזי ממילא אקרע להם את הים.

והדבר פלאי, הלא כל התהלים מלא בלשונות כדוגמת 'הצילני מאויבי'! והעיקר, האם אמנם כך צריכה להיות התנהגה למעשה?

תשובה:

עלינו להבין מתחילה היטב את עומק הרעיון שבדברי אדמו"ה, וממילא יפתרו השאלות. מוסדות אמונתנו הוא, שהבקשה מהקב"ה ממשכה עזרה וישועה.

אנו רגילים להבין את הענין כמו שהוא בבשר ודם, להבדיל, שכאשר מבקשים ממנו ומתחננים אליו אזי משנים את דעתו, והוא מוכן לעזור.

אמנם האמת היא, שהתפילה להקב"ה פועלת באופן אחר לגמרי. הקב"ה הוא תכלית הטוב ותכלית השלימות; אלא שהעולמות הם רחוקים יותר ויותר מאור פניו ית, כפי סדר ירידת המדרגות של העולמות; זהו הגורם להתמעטות הטוב, עד ששייך מצב של צרה. התפילה - היא חזרת האדם להתדבק בה; עצם העמידה והפניה אליו ית' היא התקרבות אליו והתדבקות בו, ואזי מתבטלים המצרים והמעיקים.

על פי זה מובן, שכלל שהתפילה היא בדרגה גבוהה יותר של דביקות, כך היא פועלת יותר.

על זה מבאר אדמו"ה, שבתפילה ובקשה - עד כמה שתהיה במדרגה גבוהה של דביקות - עדיין אין כאן דביקות גמורה, כי סוף סוף האדם מרגיש את עצמו ואת צרתו. דביקות עליונה יותר היא כאשר האדם מניח את עצמו לגמרי, אומר שירות ותשבחות 'בגודל דביקות; ואזי בוודאי ממילא 'מאויבי אושע'.

נמצאנו למדים, כוננת אדמו"ה? כאן אינה לשלול ח"ו את הדרך של אמירת תהלים מתוך מחשבה אודות הבקשה, עבודה כזו יתכן שהיתה לפעמים גם אצל דוד המלך ע"ה. כוננת אדמו"ה? היא לבאר שישה עוד דרגא עליונה יותר, ועבודה זו אצל דוד המלך היא שמבוארת

בפסוק "מהולל אקרא ה' ומאויבי אושע". בנוגע לכל אדם, ברור שזו אינה הנהגה מתאימה. לא אמירת השירים והתשבחות היא הנקודה, אלא הדבקות העליונה שמתבטאת בזה. אדם שאומר שירות ותשבחות ועדיין הוא שייך למחשבות אודות עצמו וצרותיו - הרי חסר כאן כל הענין. טוב היה אילו לא ינסה לתפוס עניינים שאינם שייכים אליו, אלא לאחוז בדרגת הדביקות המתאימה למצבו - פשוט לבקש ולהתחנן לפני ה' שיעזור לו.

בספר הק' מדרש פנחס איתא: שמעתי בשמו (של הרה"ק ר"פ מקאריץ), כשבא על אדם ח"ו איזה צרה רח"ל וצר לו מאד כו', לא יעשה לו שום דבר ושום רפואה כלל, רק לבטוח, ואפילו שלא להתפלל להקב"ה ולא לילך למקוה וכדומה, רק לבטוח כנ"ל. ע"כ.

האם גם כאן יעלה על הדעת שזו הנהגה שוה לכל אדם? במדרגותינו, אילו לא נעשה כלום - הרי זה באמת כלום. הכוונה כאן היא להתבטלות במדרגה עליונה מאד מאד, האדם מניח את עצמו לגמרי, ואינו עושה שום פעולה לעורר את ישועתו. התבטלות כזו היא תכלית הדביקות, ודביקות כזו בוודאי ממשכה את הישועה.

זהו שאמר הקב"ה למשה: 'מה תצעק אלי', 'תראה לדבק ולייחד את ישראל לאביהם שבשמים, וכשידבקו עמך אלי - אזי ממילא אקרע להם את הים'.

שאלות למדור, ניתן להשאיר בקו חיינו 07-233-233-70 שולוחה 27

